

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Mennta- og menningarmálaráðun.
Sölvhólgötu 4
101 Reykjavík

Reykjavík 28. maí 2021

2105035SA KB
Málalykill: 00.64

Efni: Umsögn um tillögu að breytingum á aðalnámskrá grunnskóla, mál nr. S 113/2021

Vísað er til tilkynningar í samráðsgátt, dags. 11. maí sl., þar sem óskað er eftir umsögnum um tillögu að breytingu á gildandi aðalnámskrá grunnskóla. Breytingarnar varða annars vegar kafla um íslensku sem annað tungumál í greinasviðahluta aðalnámskrár frá 2013 og hins vegar almenna hluta hennar frá 2011 þar sem lagt er til að bætt sé við nýjum undirköflum um menningarfærni, móttöku og fjöltyngi.

Afstaða sambandsins

Að álit sambandsins er afar jákvætt að komin sé fram tillaga um endurbættan kafla um nemendur með íslensku sem annað tungumál sem og um nýja kafla um menningarfærni, móttöku nemenda með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn og fjöltyngi en í stefnumörkun sambandsins 2018-2022 segir m.a.

Sambandið hvetur ríki og sveitarfélög til þess að huga sérstaklega að skólagöngu barna með íslensku sem annað tungumál í góðu samstarfi við foreldra og frjáls félagasamtök. Sérstök áhersla verði lögð á aðgengi allra barna að íslenskunámi, stuðning við móðurmál og virka þátttöku í fjölbreyttu skóla- og frístundastarfi frá leikskólaaldri.

Þá hvetur sambandið ráðuneytið til að vinna frekar með þær tillögur sem fram koma í skýrslu starfshóps um börn og ungmenni með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn, *Drög að stefnu; Menntun barna og ungmenna með fjölbreyttan tungumála og menningarbakgrunn.*

Athugasemdir vegna kafla 19.3 um íslensku sem annað tungumál

Þátttaka og ábyrgð foreldra

Í annarri málsgrein kaflans er vísað til þess að ábyrgð á íslenskunámi nemenda með íslensku sem annað tungumál hvíli á skólastjórnendum, umsjónarkennurum, íslenskukennurum og kennurum allra námssviða sem þurfi að vinna saman svo námið verði markvisst. Að mati sambandsins vantar í þessu samhengi að vísa til ábyrgðar foreldra. Í tillögu að kafla 7.14 um fjöltyngi er m.a. vísað til þess að foreldrar gegni mikilvægu hlutverki við að styðja við tungumálaforða barna sinna og þar með talið að styðja við nám þeirra í íslensku. Þá þurfi foreldrar að vera

upplýstir um að viðhorf þeirra til íslensku og náms skipti máli fyrir námsframvindu barna þeirra.

Með vísan til framangreinds leggur sambandið til að umfjöllun um ábyrgð foreldra á íslenskunámi verði bætt við kaflann.

Hæfniramar og hæfniviðmið

Sambandið gerir sér grein fyrir að það að setja upp skýra og notendavæna hæfnirama og hæfniviðmið er vandasamt verkefni. Augljóst er að lögð hefur verið mikil vinna í þær tillögur sem fram eru komnar og eru þær að mati sambandsins góður grunnur til að byggja á. Hins vegar eru tillögurnar mjög matskenndar og því getur reynst erfitt fyrir skóla að vinna eftir þeim. Þá er ekki alltaf munur á hæfniviðmiðum milli forstigs og 1. stigs og því virðist ekki alltaf gert ráð fyrir framförum milli stiga. Að sama skapi þarf að gæta að því að nota almenn dæmi sem líklegt er að börn með íslensku sem móðurmál myndu skilja. Sem dæmi má nefna að alls óvíst er að börn með íslensku að móðurmáli myndu skilja orðasambandið „að taka djúpt í árinna“ eða „naglbítur“ sem notuð eru sem viðmið fyrir 2. stig.

Með vísan til framangreinds telur sambandið nauðsynlegt að farið verði yfir hæfnirama og hæfniviðmiðin með það að markmiði að skýra matið milli stiga. Þá er einnig mikilvægt að tekin sé raunhæf dæmi til að skýra mun milli stiga.

Athugasemdir við tillögu að nýjum undirköflum um menningarfærni, móttöku og fjöltyngi

Móttaka nemenda með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn

Í kaflanum kemur fram að ábyrgð á íslenskunámi nemandans hvíli á á skólastjórnendum, umsjónarkennurum, íslenskukennurum og kennurum allra námssviða sem þurfi að vinna saman svo námið verði markvisst. Að mati sambandsins vantar í þessu samhengi að vísa til ábyrgðar foreldra líkt og í kafla 19.3 eins og farið er yfir hér að framan.

Með vísan til framangreinds leggur sambandið til að umfjöllun um ábyrgð foreldra á íslenskunámi verði bætt við kaflann.

Þá segir að kennarar, skólastjórnendur og annað starfsfólk skólans skuli gera sér far um að kynnast heimamenningu nemenda með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn. Markmiðið er góðra gjalda vert en getur verið mjög óraunhæf krafa á starfsfólk skóla þar sem nemendur koma frá mörgum ólíkum löndum.

Með vísan til framangreinds leggur sambandið til að setningin verði orðuð með eftirfarandi hætti (viðbót feitletruð): „Kennarar, skólastjórnendur og annað starfsfólk skólans skal **eins og kostur er** gera sér far um að kynnast heimamenningu nemenda með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn.“

Fjöltyngi

Í kaflanum um fjöltyngi er tiltekið að skólar og frístundaheimili skuli móta sér tungumálastefnu sem leiðarljós fyrir starfsfólk og nemendur í dagslegu starfi og samskiptum. Tillagan er fengin úr fyrrgreindri skýrslu um börn og ungmenni með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn. Í skýrslunni er sérstaklega tiltekið að hlutverk starfshópsins hafi ekki verið að meta kostnað við tillögurnar og að kostnaðaráætlun muni því hafa áhrif á tímarammann sem settur er fram í skýrslunni. Hér er því um að ræða nýtt verkefni fyrir sveitarfélög sem ekki hefur verið kostnaðarmetið líkt og 129. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 gerir ráð fyrir.

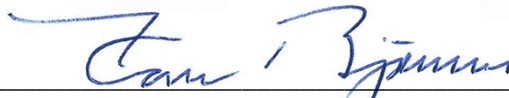
Með vísan til framangreinds gerir sambandið þá kröfu að ef gert er ráð fyrir að skólum og frístundarheimilum verði gert að setja sér tungumálastefnu verði það verkefni kostnaðarmetið, þ.e. framkvæmd og innleiðing slíkrar stefnu, eins og lög gera ráð fyrir.

Lokaorð

Eins og fram hefur komið telur sambandið að heilt yfir sé um jákvæðar breytingar á aðalnámskrá að ræða. Hins vegar sé nauðsynlegt að skoða ákveðna þætti betur og kostnaðarmeta ný verkefni.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri